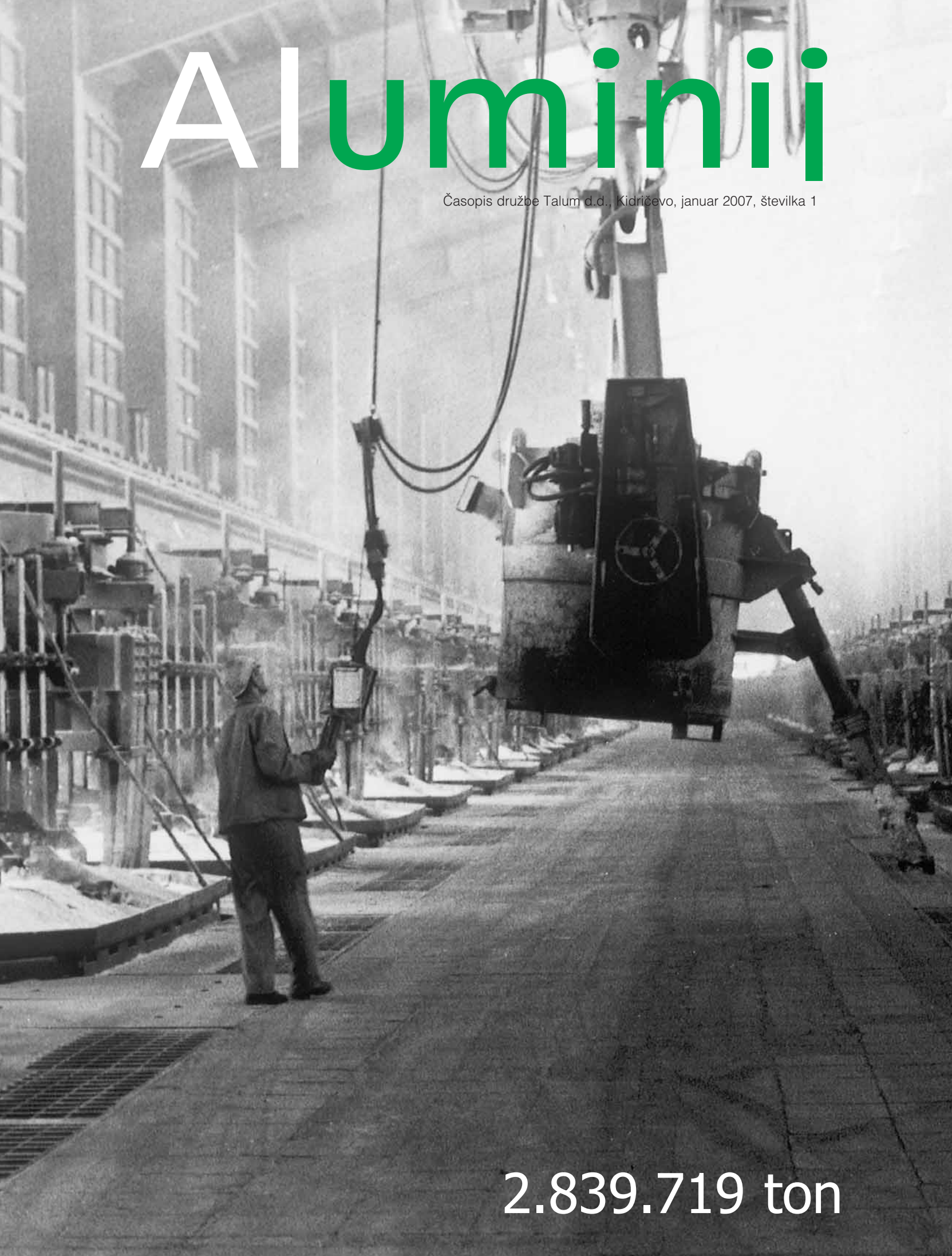

Aluminii

Časopis družbe Talum d.d., Kidričevo, januar 2007, številka 1

2.839.719 ton

Iz vsebine

4

8-9

10

12

14-16

18

19

20

22-23

- 4** Nadzorni svet
- 5** Uvedba evra
- 6-7** Varstvo pri delu
- 8-9** Intervju
- 10** Obisk v DE Ulitki
- 11** Obisk pri upokojencih
- 12** Fotografija meseca
- 13** Kolumna
- 14-16** Reportaža
- 17** Kakovost
- 18** Razpis letovanj
- 19** Rekreacija
- 20** Nogometni turnir
- 21** Prosti čas
- 22-23** Fotoreportaža
- 24** Zdravje
- 26** Križanka

Časopis družbe Talum.
 Naslov uredništva: Talum, d.d.
 2325 Kidričevo, Tovarniška cesta 10,
 telefon: 02 79 95 108, telefaks: 02 79 95 103
 e-pošta: ivo.ercegovic@talum.si
 Izhaja mesečno v nakladi 2300 izvodov
 Uredniški odbor: Ivo Ercegović, urednik, Danica Hrncić
 in Lilijana Ditrh, članici, Darko Ferlinc, član,
 Srdan Mohorič, član
 Jezikovni pregled: Darja Gabrovšek Homšak
 Oblikovanje: Darko Ferlinc
 Prelom in priprava za tisk: Grafični studio OK, Maribor
 Tisk: Bezjak tisk, Maribor

Ivo Ercegović, glavni urednik

Doslej proizvedenih **2.839.719 ton** primarnega aluminija

IVO ERCEGOVIĆ

Prvi letošnji uvodnik začnimo z elektrolizo B, ker je to njeno zadnje leto obratovanja. Elektroliza B je začela delati leta 1963, devet let za elektrolizo A, s katero se je, kot vsi vemo, leta 1954 začela zgodovina naše tovarne.

Kapaciteta proizvodnje elektrolize B je v povprečju znašala okrog 24.000 ton aluminija na leto, po modernizaciji leta 1988 pa se je zmogljivost povečala na okrog 35.000 ton letno. Tako je v 43 letih, od začetka svojega obratovanja do konca leta 2006, proizvedla natanko 1.222.975 ton, največ med vsemi elektrolizami. Stara elektroliza A je namreč do zaprtja leta 1991 proizvedla le 663.050 ton, elektroliza C pa v svoji kratki, osemnajstletni zgodovini 953.694 ton. V zadnjih letih je elektroliza C zaradi dogradnje podvojila kapaciteto, k temu pa je treba prišteti še tehnološke izboljšave, ki so pripomogle, da njena zmogljivost danes presega 84.000 ton letno. Po izklopu elektrolize B bomo torej v Talumu proizvajali okrog 84.000 ton primarnega aluminija. Vse drugo gre na račun pretaljevanja odpadnega aluminija, o čemer nas je Bojan Žigman podrobno seznanil v prejšnji številki.

Ko smo že pri količinah, povejmo, da je bila skupna proizvodnja primarnega aluminija v 52 letnih obratovanja 2.839.719 ton. Če upoštevamo zlitinske dodatke in pretopljeni aluminij, ki ga je iz leta v leto več, lahko govorimo že o skoraj trimilijonski proizvodnji. Poleg tega je elektroliza B pomemben dejavnik tudi iz energetskega vidika, kajti od potrebne električne energije

190 MW potrebuje elektroliza B 58 MW, elektroliza C pa 132 MW. To pomeni, da bomo po izklopu v Talumu bistveno zmanjšali porabo energije, ne da bi pri tem zmanjšali proizvodnjo aluminijevih izdelkov. Nasprotno, še povečali jo bomo zaradi pretaljevanja. Poleg tega se bodo zmanjšale emisije fluora in drugih plinov, tako da je pridobitev okoljevarstvenega (IPPC) dovoljenja, za katerega izpolnjujemo najstrožje kriterije, le vprašanje časa. Ta preobrazba je v svetovnem merilu redki primer. V slovenskem prostoru pa, upamo, končno pomeni "razumevanje" najbolj zadržanih skeptikov in različnih strokovnjakov. Prava poslovnotehnična stroka nas tako že od nekdaj razume in spoštuje.

Elektroliza B je torej uspešno odigrala ključno vlogo v proizvodno-poslovnem smislu. Zaradi izjemne zahtevnosti in posebnosti dela v njej nosi s seboj romantiko in psihologijo prostora in ljudi. Je naš najmočnejši Epidauros. Čudno se sliši, pa vendar: njena teža je tudi zdravilna. Tam je človek najbliže sebi. Ko je ne bo več, jo bomo morda čutili le v Kerblerjevih fotografijah. K njej se bomo med letom še vračali.

V tej številki je zanimiv pogovor z Američanom Tedom W. Campbellom. Vidimo, da tudi predstavniki največjih in najbolj razvitih podjetij na svetu niso nič drugačni kot mi. Opazijo značilnosti krajev, ljudi, delovnega prostora, razvoja, poslovanja in podobno. Pohvalil je naše strokov-

njake in vse zaposlene, posebej pa poudaril kulturo, ki se kaže v čistoči in ohranitvi starega obrata energetike. Zelo lepo, čeprav za Američana neobičajno.

Ne spreglejte reportaže o čudoviti družini našega sodelavca Branka Potočnika. V tem pretresljivem zapisu, ki je obenem lepa ljubezenska zgodba, postavljata Potočnikova ogledalo današnji družbi in vsem nam.

Presenečeni boste nad tem, kaj se je dogajalo pri obisku popoldanske izmene v proizvodnji ulitkov. Predsednik sindikata Milan Fajt je držal besedo in obiskal naše upokoјence v ptujskem Domu upokoјencev. Med njimi so znane osebe častitljive starosti in še vedrega duha.

Še vedno je aktualna zgodba tolar - evro. V Talumu smo jo uspešno zaključili in vse čestitke skupini, ki je delala pri tem projektu. Zgovorna kolumna poleg drugega spomni na to, da nam denar predstavlja nekaj dragocenegega, in to neodvisnost. Tudi tolar je prišel iz sanj, da bi se vrnil vanje, sklene Tonka. Kako pa so evro sprejeli Gorenjci, nam pove naslednja šala:

Ata Gorenjec zjutraj oznani otrokom: Kdor hoče zajtrk, ga dobi. Kdor ne jé, dobi evro. Hočemo evro! so soglasni otroci. Opoldne pove ata Gorenjec: Kdor hoče kosilo, naj ga jé. Kdor ga noče, dobi evro. Hočemo evro! so enotni otroci. Zvečer ata Gorenjec razglasi: Kdor hoče večerjo, plača dva evra.

»Ko je ne bo več, jo bomo morda čutili le v Kerblerjevih fotografijah«

Sestal se je Nadzorni svet Taluma

DANICA HRNČIČ
FOTO: IVO ERCEGOVIĆ

Marko Drobnič, Ivan Ogrinc, dr. Darinka Fakin, Stanko Simonič in mag. Vitoslav Türk

Nadzorni svet Taluma, ki ga s strani večinskih lastnikov sestavljajo predsednik mag. Vitoslav Türk ter dr. Darinka Fakin in Stanko Simonič, s strani predstavnikov zaposlenih v Talumu pa Marko Drobnič in Ivan Ogrinc, se je 15. januarja 2007 sestal na 2. redni seji. Nadzorniki so se seznanili s poslovnim načrtom družbe Talum za leto 2007 in sprejeli sklep o izvedbi zunanje revizije. Naslednja seja Nadzornega sveta Taluma bo v ponedeljek, 19. februarja 2007.

FOTO SRDAN MOHORIČ

Uvedba evra v Talumu uspešno izpeljana

DANIEL LAČEN

FOTO: DARKO FERLINC

Prvi januar 2007 je datum, ki ga ne bo mogla prezreti nobena zgodovina Slovencev, zapomnili pa si ga bomo tudi vsi državljani. Upati je, da ne po podražitvah, da "EURO" ne bo postal "TEURO", temveč po dejstvu, ki nas lahko navdaja s ponosom: da je Slovenija prva izmed novih članic EU, ki ji je uspelo izpolniti vse kriterije za prevzem evra. Druge članice bodo za to potrebovale še od 5 do 10 let.

V okviru projektne skupine smo ponosni na dejstvo, da smo evro v Talumu uvedli z manjšimi težavicami in le eno neprespano nočjo, z minimalnimi stroški ter le tridnevni izpadom informacijskega sistema. Kljub nekaterim pomislekom o strokovni usposobljenosti ekipe – o tem, da ne vemo, kaj v okviru projektne skupine za uvedbo evra delamo – ocenjujem, da je bila uvedba evra v Talumu uspešno izpeljana. To lahko podkre-

pim z izkušnjami drugih, pri katerih ugotavljamo, da:

- so porabljena sredstva tudi stokrat večja od Talumovih,
- imajo še vedno probleme s podatki v evrih, kljub Baanovi tehnologiji,
- so imeli izpad informacijske tehnologije ob prehodu tudi pet in več dni ...

Posebno smo ponosni na dejstvo, da se o tem projektu ni kaj dosti govorilo in razpravljalo v vodstvu družbe ter da so nam dali proste roke in sredstva za uspešno izpeljavo tega projekta. Menim, da smo izkazano zaupanje v celoti upravičili.

Čeprav aktivnosti na vseh podprojekti še niso končane, projekt v skladu s terminskim planom aktivnosti za uvedbo evra končujemo.

V Talumu je prehod na evro potekal po načrtih. Osrednji informacijski sistem Baan ni deloval od četrтка, 29. decembra 2006, od 15. ure do torka, 2. januarja 2007, do 7. ure. Prilagoditev informacijskega sistema na poslovanje v evrih je potekala hitreje, kot je bilo prvotno načrtovano, in tako smo en dan pred prvotno načrtovanim usposobili osrednji informacijski sistem na poslovanje v novi valuti.

V okviru projekta so končane aktivnosti na vseh podprojekti:

- nabava,
- prodaja,
- proizvodnja,
- plan,
- finance in računovodstvo,
- hčerinska podjetja,
- informatika ter
- na področju plač in kadrov.

Pregled stroškov za uvedbo evra v Talumu:

- 3.000,00 evrov za dobavitelja S & T (priprava postopkov in šolanje za konverzijo v evre),
- 20.000,00 evrov za nabavo novih diskov za arhiv podatkov pri konverziji v evre,
- 1.100,00 evrov za nabavo barvnih shem za uporabnike, ki uporabljajo dva progama.

Skupaj smo torej porabili 24.100 evrov.

K temu znesku je treba prišteti še okrog 30 nadur za delavce, ki so opravljali konverzijo in kontrolirali pravilnost izvedene konverzije.

Na koncu se zahvaljujem vsem, ki so sodelovali pri projektu, posebno sodelavcem v Službi za informatiko!

Varstvo pri delu v letu 2006

IZTOK TRAFELA

na delo oziroma z dela pa 177 delovnih dni. Skupaj je bilo zaradi poškodb pri delu in poškodb na poti na delo in z dela leta 2006 izgubljenih 934 delovnih dni. Cilj varnosti in zdravja pri delu glede resnosti in pogostosti poškodb pri delu ni bil dosežen.

Delovna oprema

Z rednimi pregledi delovne opreme, ročnega električnega orodja in privzvalnih elementov je bila dosežena več kot 97-odstotna skladnost in s tem dosežen cilj varnosti in zdravja pri delu za leto 2006. Aktivnosti na področju pregledov delovne opreme so bile dodatno usmerjene v pripravo sistema vodenja periodičnih pregledov lestev. V ta namen je bil izveden popis vseh lestev v Talumu, evidenca pregledov lestev pa vključena v obstoječi informacijski sistem pregledov delovne opreme. Konec leta 2006 so bili pregledi že izvedeni v elektro- in gradbenem vzdrževanju. Na osnovi izvedenega popisa opreme za zagotavljanje varnega dela na višini je bil avgusta opravljen pregled pasov, vrvi in drugih varnostnih elementov za delo na višini. Prav tako smo nadaljevali preglede plinskih napeljav pri končnih porabnikih. V skladu z zahtevami zakonodaje poteka pregled lokacij in izdelava elaboratov eksplozijske ogroženosti za posamezne obrate.

Glede na izvedene aktivnosti v letu 2006 na področju varnosti in zdravja pri delu bi lahko leto ocenili kot uspešno, če bi nam uspelo doseči tudi vsakoletni glavni cilj, to pa je znižanje resnosti in pogostosti poškodb pri delu. Preostali cilji so bili namreč doseženi.

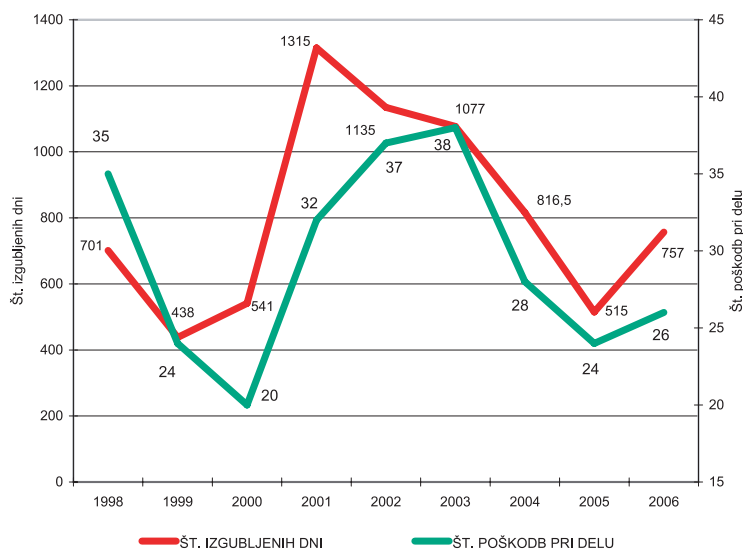
Poškodbe pri delu in na poti na delo

Iz priloženih grafov je razvidno, da se je število poškodb leta 2006 v primerjavi z letom 2005 povečalo za dve poškodbi, v primerjavi z letom 2004 pa za prav toliko zmanjšalo. Leta 2006 se je pripetilo 26 poškodb pri delu in 8 poškodb na poti. Zaradi poškodb pri delu je bilo lani izgubljenih 757 delovnih dni, zaradi poškodb na poti

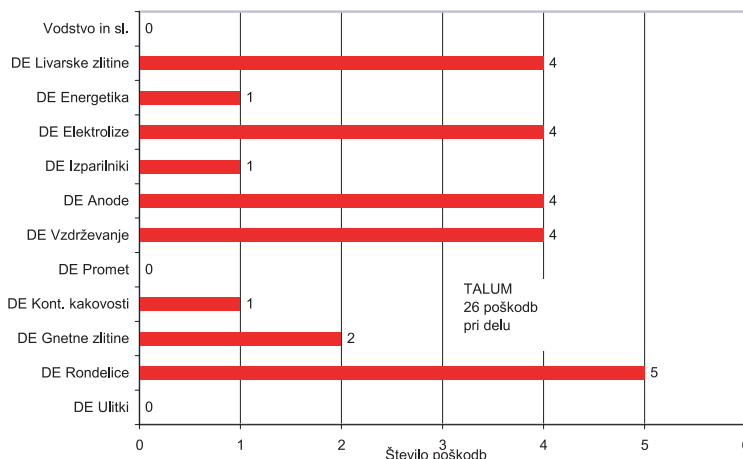
Delovno okolje

Avgusta in septembra so bile v DE Ulitki opravljene letne meritve mikroklimе, osvetljenosti, hrupa ter meritve prahov in plinov v delovnem okolju. Letos bodo opravljene še zimske meritve mikroklimе. Dodatno so potekale tudi aktivnosti za zniževanje ravni hrupa v posameznih obratih.

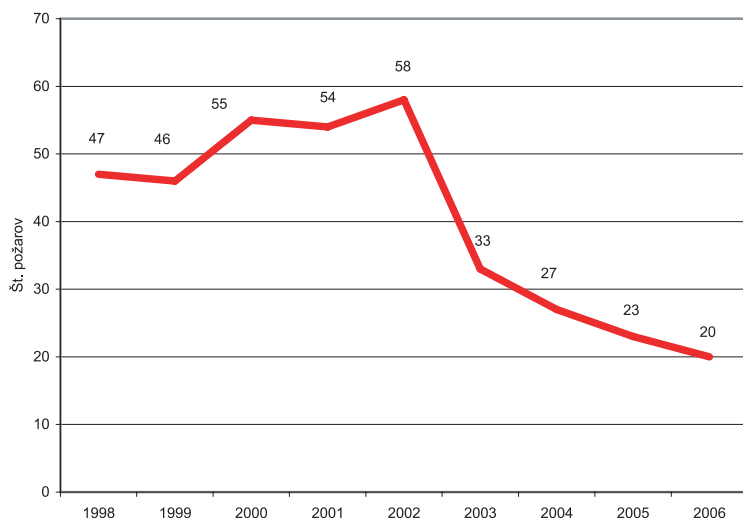
ŠT. POŠKODB PRI DELU IN ŠT. IZGUBLJENIH DNI
Obdobje 1998–2006

ŠTEVILO POŠKODB PRI DELU
Leto 2006

ŠTEVILO ZAČETNIH POŽAROV V TALUMU
Obdobje 1998–2006

Požarna varnost

Na področju požarne varnosti se je leta 2006 v Talumu pripetilo 20 začetnih požarov in 18 izrednih dogodkov s področja požarne varnosti. Število požarov se je v primerjavi z letom 2005 zmanjšalo za tri. Z zabeleženim številom začetnih požarov smo dosegli cilj varnosti in zdravja pri delu za leto 2006. Decembra je bila izvedena vaja za primer nesreče v skladišču utekočinjenega naftnega plina. Glede na prikazano na vaji lahko ocenimo, da imamo v Talumu sile in

sredstva, s katerimi v primeru nesreče lahko preprečimo vpliv njenih posledic na ožje in širše okolje ali pa ga zmanjšamo.

Incidentni in izredni dogodki

Leta 2005 smo začeli spremljati in zapisovati incidentne dogodke. Cilj zapisovanja je prepoznavanje ter zmanjševanje potencialnih in dejanskih nevarnosti za nastanek poškodb pri delu, vplivov na okolje in požarno varnost. Aktivnosti so se nadaljevale tudi lansko leto, ko smo zapisali 140

izrednih in 195 incidentnih dogodkov. Tako je bil dosežen cilj 300 zapisov leta 2006.

OHSAS 18001

Na osnovi izvedenega vodstvenega pregleda in izvedene presoje BVQI-ja lahko podamo skupno oceno, da sistem varnosti in zdravja pri delu deluje v skladu z zastavljenimi cilji in programi ter da ga lahko opredelimo kot učinkovitega. Z novim programom za varnost in zdravje pri delu, ki bo objavljen v naslednji številki Aluminija,

so določeni okvirni in izvedbeni cilji do konca leta 2008.

(Besedilo je povzetek iz letnega poročila Službe varstva pri delu.)

Poškodbe pri delu oktobra, novembra in decembra 2006

IZTOK TRAFELA
FOTO: STOJAN KERBLER

DE Rondelice

Poškodba se je pripetila v orodjarni. Poškodovani je prestavljal vpenjalno glavo brusilnega stroja. Pri tem mu je stisnilo sredinec leve roke. Poškodba se je pripetila na liniji

površinske obdelave rondelic. Ob namestitvi lepilnega traku na stroju za lepljenje kartonskih škatel je poškodovani utrpel udarec v levo zapestje.

Poškodba se je pripetila na liniji površinske obdelave rondelic. Pri odstranjevanju rondelice so se zaprla vrata peskalnega stoja, zaradi česar je

zanihala protiutež, ki je poškodovanca udarila po obrazu. Utrpel je vreznino leve ličnice.

DE Vzdrževanje

Poškodba se je pripetila v ključavničarski delavnici pri popravilu valjička valjične linije. Pri snemanju zobnika se

je poškodovani udaril s kladivom po prstu. V preostalih obratih v tem obdobju ni bilo nobene poškodbe.

Elektrolizna hala B

INTERVJU

Pogovarjali smo se s
Tedom W. Campbellom

Uprava Taluma je lahko **zelo ponosna** na vse zaposlene

ALEKSANDRA MURKS

FOTO: ALEKSANDRA MURKS

Ko nas je obiskal Ted W. Campbell iz ZDA, podpredsednik podjetja Schneider Electric, odgovoren za področje Srednje in Vzhodne Evrope, smo ga zaprosili za krajši pogovor za Aluminij. Obisk sta organizirala Anton Verdenik in Boštjan Korošec, ki sta mu predstavila Talum in proizvodne enote, v katerih se njihova oprema uporablja. Ted Campbell se je kljub časovni stiski prijazno odzval povabilu. Najprej pa na kratko predstavljamo podjetje Schneider Electric, da bi lažje razumeli njegovo delovanje in velikost; predstavitev je pripravil Anton Verdenik.

Schneider Electric S. A. je francosko multinacionalno podjetje, ki je s proizvodnjo, prodajo in drugimi servisi prisotno v 190 državah sveta. Zaposluje 95.000 ljudi, ki letno ustvarijo 11,7 milijarde evrov prometa. Zgodovina podjetja sega v drugo polovico 19. stoletja. Njegova takratna dejavnost je bilo železarstvo. V letih od 1970 do 1990 se je vse bolj usmerjalo v elektroindustrijo. V ta namen je kupilo francosko podjetje Merlin Gerin z devetdesetletno tradicijo na področju elektroenergetike in Telemecanique s šestdesetletno tradicijo na področju industrijske avtomatike. Obe podjetji je Schneider združil v celoto leta 1994 in tako je nastalo podjetje Schneider Electric S. A. s sedežem v Parizu. Od takrat se je koncernu pridružilo še veliko renomiranih podjetij, kot so Modicon, France Transfo, TAC, Thorsman, MGE UPS itd.

V Sloveniji je podjetje prisotno od leta 1992. Sedež podružnice je v Ljubljani. Leta 2000 je bilo ustanovljeno podjetje Schneider Slovenija, d. o. o., ki danes zaposluje 30 ljudi, predvsem

inženirjev, z letnim prometom več kot 8 milijonov evrov.

Talum in Schneider Electric sta začela sodelovati leta 1987 pri projektu MPPAI1. Bili so dobavitelji procesnega vodenja elektrolize C in pretežnega dela druge opreme za avtomatizacijo proizvodnje anod in livarn. Leta 1999 smo skupaj zgradili nov, moderen sistem za vodenje elektrolize C, ki smo ga leta 2002 še posodobili in razširili. Uspešno sodelovanje se še nadaljuje, saj so dobavitelji 50 % opreme za avtomatizacijo, 60 % stikalne tehnike in vse več opreme tudi za energetiko.

Dobrodošli v naši družbi. Na kratko smo vam predstavili naše podjetje, ogledali pa ste si tudi proizvodni proces, zato me zanima, kakšen je vaš prvi vtis o Talumu. O naši majhni deželi Sloveniji vas niti ne bom vprašala, ker vem, da bi rekli vse naj, naj...

Kljub temu (je začel, smeje se) moram nekaj iskreno povedati o Sloveniji. To je moj četrti obisk vaše dežele in vsakič, ko pridem, sem navdušen nad njenimi lepotami in ljudmi. Na poti z letališča v Talum sem tudi opazil, kakšne čudovite kraje in planine imate. V Talumu sem prvič in pozitivno sem presenečen nad čistočo in zelo dobro organiziranostjo podjetja. Zdi se, da je vse v popolnem redu. Tudi pri ogledu proizvodnega procesa sem opazil, da je vse na svojem mestu, in to na način, ki je okolju zelo prijazen.

Kaj vas je pri nas najbolj pritegnilo?
Ker prihajam iz proizvodnega področja, so mi tudi na osnovi moje izobrazbe pomembni naslednji elementi:

varnost, kakovost, storitve za stranke in produktivnost. Pri ogledu proizvodnje sem v vašem podjetju zasledil vse štiri elemente, in sicer predanost varnosti, kakovosti, dobri proizvodnji in storitvam, hkrati pa je bilo mogoče opaziti izboljšanje produktivnosti. Predvsem me je presenetil proizvodni obrat, ki je star kar nekaj desetletij in nikjer ni mogoče zaslediti nečistoče, neurejenosti. Torej je popolno urejen in okolju prijazen.

Ne vem, ali so vam naši strokovnjaki povedali, da v elektrolizi C porabimo okrog 13 kWh električne energije na kilogram proizvedene aluminija in da smo pri tem parametru na tretjem mestu v svetu v primerjavi s podobnimi elektrolizami. Velike zasluge za to imajo vaši pečni mikroprocesorji. Kako to komentirate?

Schneider Electric po mojem mnenju res izdeluje zelo kakovostno opremo in Talum je primer, kjer se kakovostna oprema lahko poveže s proizvodnimi strokovnjaki. Tako se izkoristijo talenti izdelovalcev opreme in uporabnikov. Vaš rezultat pri porabi energije je tak predvsem zaradi pečnih mikroprocesorjev ter uspešnega sodelovanja strokovnjakov iz Taluma in podjetja Schneider Electric. V zadnjem času sodelujemo tudi na področju nizkonapetostne tehnike. To je zelo široko področje, ki se še odpira in ponuja velike možnosti za še tesnejše sodelovanje v prihodnje.

Res je, tudi druga Schneiderjeva oprema, ki je povezana z avtomatizacijo in industrijskim nadzorom,

dobro služi svojemu namenu v Talumu. Kakšna je vaša prihodnja usmeritev v razvoju podobne opreme? Ali pripravljate kakšna presenečenja za uporabnike?

Oprema, ki jo izdelujemo danes, je resnično dobra, ne glede na to, ali gre za nizkonapetostno ali distribucijsko opremo ali opremo za avtomatizacijo industrijskih procesov. Schneider Electric deluje že vrsto let in opremo je bilo treba kar nekajkrat posodobiti, da bi dosegli visoko kakovost v svetovnem merilu. Za prihodnje poslovanje našega podjetja je pomembno, da bomo še naprej izdelovali opremo, ki bo vključevala najboljše razpoložljive tehnologije (BAT – Best Available Technique) tudi v Talumu.

Morda za presenečenje lahko štejem, da vam ne ponujamo samo opreme, ampak tudi tisto, kar se za njo skriva, kar je enako pomembno kot oprema sama. V našem podjetju so zaposleni sposobni ljudje, ki poznajo procese in tehniko ter lahko uspešno sodelujejo z zaposlenimi v Talumu. S takšnim sodelovanjem se zagotovi kakovostno delovanje in uporaba opreme na svetovni ravni.

Naše poslovno sodelovanje je že zelo dolgo, saj traja več kot dvajset let. Ali nas lahko primerjate s podobnimi podjetji v smislu velikosti – absolutne in finančne?

Najprej bi rad povedal, da danes zagotovo ne bi bil tukaj, če Talum za nas ne bi bil pomembna stranka. Osnovni namen je bil obiskati vaše podjetje in videti, kaj natančno delate. Zavedamo se, da brez vašega uspeha ne more biti našega dela. Torej smo želeli videti

vaše poslovanje in spoznati, kaj so vaši poslovni izzivi, ter vključiti v vaše poslovanje naše znanje, naše strokovnjake, naše proizvode in naše rešitve. Skratka, naš cilj je, da uspešno proizvajate aluminij tudi v prihodnje. Glede primerjave: za nas je pomembna vsaka stranka, ne glede na velikost, in na žalost ne morem obiskati vseh, saj mi čas tega ne dopušča. Vendar pa sem danes v Talumu in to me veseli. Schneider Electric s Talumom dolgo in zelo uspešno sodeluje in upam, da bo moj obisk pripomogel, da bo to sodelovanje trajalo še naslednjih dvajset ali celo več let.

Izvedel sem tudi, da Talum uspešno sodeluje z našimi sodelavci v Pragi, in moram poudariti, da je Talum eden redkih končnih uporabnikov naše opreme za avtomatizacijo industrijskih procesov. Četudi je Slovenija majhna država in Talum majhno podjetje, gledano iz globalnega vidika, pa je to podjetje edini uporabnik, ki je neposredno povezan z informacijskim centrom za pomoč v Pragi. To pa je posebna prednost za vaše podjetje in vas lahko primerjam z najboljšimi v vseh pogledih.

Povedali so mi, da ste iz Teksasa. Ali želite še kaj dodati ali komentirati za konec?

Vem, da so ZDA zelo velika država, vendar vas moram popraviti: nisem iz Teksasa, ampak iz Južne Karoline na vzhodni obali ZDA. To je podobno, kot če bi vam rekli, da ste s Slovaške in ne iz Slovenije.

Za konec bi rad poudaril, da je bilo v Talumu narejeno zelo veliko pozitivnega, kar me je posebej navdušilo, če upoštevam, da je zaposlenih okrog 1.000 ljudi. Uprava Taluma je lahko zelo ponosna na vse zaposlene in upam, da se bodo z našim sodelovanjem aktivnosti na področju poslovanja izpopolnjevale tudi v prihodnje. Želim vam veliko uspehov in sreče. Upam, da se bom nekega dne vrnil in videl napredek, ki je bil narejen od mojega zadnjega obiska v vašem podjetju.

Najlepša hvala! Želim vam prijetno bivanje v Sloveniji.

Z leve: Srečko Bezjak, direktor projektov, Stellan Nordenfors, direktor Schneider Slovenija, d.o.o. in Ted W. Campbell.

Obisk popoldanske izmene v DE Ulitki

SRDAN MOHORIČ
FOTO SRDAN MOHORIČ

Med livnimi kokilami sem opazil livarje, ki jim takšnega dela ne bi pripisal

Ulitki so Talumova najmlajša DE, ki je bila ustanovljena lani. Namen te DE je proizvodnja aluminijevih ulitkov in povečanje ponudbe na področju predelave aluminija. Povezani so z nemškim podjetjem Scheeff v smislu partnerskega odnosa. Sodelovanje poteka na tehnično-tehnološki ravni. Uporabljena tehnologija je kokilno nagibno litje. V bližnji prihodnosti bodo prevzeli tudi proizvodnjo livarskih jeder in v celoti tudi mehanisko obdelavo ulitkov.

Ta popoldanska izmena pa je bila za del proizvodnje ulivanja nekaj posebnega. Ob dveh livnih kokilah sem opazil livarje, ki jim takšnega dela ne bi pripisal. Vlivanja so se lotili Brane

Kožuh, vodja Razvoja, Mihael Hameršek, tehnolog za fluidno tehniko v DE Vzdrževanje, in Dejan Lorber, pomočnik vodje DE Ulitki.

Hitro sem ugotovil, da se med pečjo za pripravo taline ter livnim strojem spretno gibljejo. Posluževanje je teklo zelo gladko, le nekoliko več znojnih kapljic na njihovih čelih je kazalo, da to ni njihovo vsakodnevno delo.

Ideja o tem se je med njimi porodila na tovarniškem prazniku, realizirala pa se je tako, da so akterji pred tem morali opraviti skrajšano šolanje oziroma spoznavanje zahtev tehnologije vlivanja in varnosti pri delu. Izdelki, ki so jih vlivali, so bile priključne cevi hladilnega sistema motorja z notranjim izogrevanjem in izmenjevalniki toplote.

Paleta za odlaganje izdelkov so se polnile in livarji, ki jim je to redna zaposlitev, so nesebično sodelovali pri pregledu izdelkov ter kontroli kokil med posameznim litjem. Sebi in njim so postavljali le vprašanje o višini mesečne plače za to delo.

Še mnenja akterjev popoldanskega "šihita":

Brane Kožuh, vodja Razvoja:

Ideji o litju, katere pobudnika sta bila Miha in Dejan, sem se pridružil, saj verjamem v ta program. Prepričan sem, da je nadaljnja predelava alu-

minija za Talum nujna in proizvodnja ulitkov je pač eden izmed novih programov. Livarstvo je trenutno v vzponu, predvsem zaradi želje avtomobilске industrije po znižanju teže avtomobilov. Pred drugimi livarnami ima Talum veliko tehničnih prednosti in prav bi bilo, da bi jih izkoristili. Zavedam se, da smo s proizvodnjo ulitkov šele na začetku, saj še ne obvladujemo vseh tehnoloških operacij.

Litje eno celo izmeno je zame zanimiva izkušnja. Livarji so nas lepo sprejeli, med njimi sem se počutil izredno dobro. Spoznal sem, da imamo izredno sposobne livarje, ki jim lahko popolnoma zaupamo. Prepričan sem, da je ta ekipa v DE Ulitki sposobna izpeljati razvojni program livarstva v Talumu in doseči ambiciozni cilj, to je 3.500 ton ulitkov leta 2008.

Mihael Hameršek, tehnolog za fluidno tehniko v DE Vzdrževanje:

Ko smo februarja lani začeli poizkusno zaganjati v naši delovni enoti predelan prvi gravitacijski livni stoj, se je v meni porodila želja, preizkusiti se v delu livarja na tem stroju. Na zadnjem tovarniškem prazniku se je pokazala priložnost, da to željo skupaj z Branetom Kožuhom in Dejanom uresničimo kar na začetku leta 2007. S podporo vodstva DE Ulitki, strokovnjaka za tehnologijo litja, ter livarjev v "naši" izmeni smo željo uresničili. Poudariti moram, da bi bil brez njihove izdatne pomoči naš izplen opazno slabši. Litje je bilo zame nova nepozabna izkušnja. Izmena nas je odlično sprejela in po moje smo se tudi kot njeni člani z njimi dobro ujeli. Naj bo to moje dejanje vzeto kot podpora programu uvajanja ulitkov in vseh drugih novih proizvodov v Talumu, in to mene

osebno ter delovnega okolja, iz katerega prihajam.

Dejan Lorber, pomočnik vodje DE Ulitki:

Moji sodelavci so me že večkrat v šali spraševali, kdaj se bom preskusil v vlogi livarja. Z dobro voljo ter čisto zares smo na lanskem tovarniškem prazniku določili, da bo to v popoldanski izmeni 4. januarja 2007. Uživali smo pod nadzorom naših izkušenih livarjev. Verjetno si marsikdo, ki je od strani že opazoval naše livarje, misli, da je delo preprosto. Vliješ 11 kg tekočega aluminija v livni čaši, pritisneš gumb, pa je. Čeprav se vsak dan srečujem s sodelavci in poznam veliko težav in rešitev, litje nikakor ni bilo enostavno. Poleg fizičnih naporov je pomembna tudi koncentracija, ki ne sme popustiti. Vesel sem, da sem se lahko preskusil v vlogi livarja, še bolj pa sem vesel sodelovanja Mihe in Braneta Kožuha. Livarstvo je aktualno in bo tudi v prihodnosti. Kljub težkim delovnim razmeram pa prihaja tudi tukaj obdobje vedno večje robotizacije, ki odpira nove možnosti. Upam, da jih bomo vsi skupaj znali dobro izkoristiti. Kljub vsem napravam in robotom pa še vedno vodijo proces ljudje. Ti dajo vsakemu izdelku piko na i z dobrimi predlogi, idejami in vestnim delom. Ob tej priložnosti bi pohvalil sodelavce, saj takšnega koraka, kot smo ga naredili mi v osvajanju tehnologije od marca lani, naredi redko katera livarna v svetu.

Novi livarni in njenim vestnim delavcem čestitamo za dosedanje uspehe in jim želimo mnogo uspehov v proizvodnji in pri prodaji izdelkov na trgu.

Kontrola izdelka po vlivanju

Vlivanje v tandemu

Tradicionalni obisk pri upokojencih Taluma v Domu upokojencev Ptuj

MILAN FAJT

Na tepežni dan preteklega leta smo obiskali naše upokojence, ki bivajo v Domu upokojencev na Ptuj. Največ zaslug, da se je to sploh zgodilo, ima naš nekdanji sodelavec, danes pa na vseh področjih aktiven stanovalec Doma, Milan Mojzer, ki zelo dobro skriva svojo prihajajočo triindevdeseto jesen. Po dogovoru s predsednikom uprave Danilom Toplekom,

direktorico Doma Kristino Dokl in predsednikom našega sindikata so stekle priprave in obisk se je zgodil 28. decembra 2006.

Najprej nas je pozdravil Milan Mojzer, nato pa je spregovorila še direktorica Kristina Dokl, ki je med drugim povedala, da je v zgodovini ptujskega Doma upokojencev takšen obisk prvi in zato posnemanja vreden dogodek. Opisala je tudi življenje v tej ustanovi, ki bi ga lahko, roko na srce, primerjali s katerim koli hotelom solidne kate-

gorije. Pozdravila je vse prisotne in zaželela prijetno druženje.

Nazadnje sem dobil besedo tudi jaz. Z nekaj besedami sem opisal stanje za našo tovarniško ograjo in seveda tudi v širšem slovenskem in evropskem prostoru. Pri tem nisem pozabil na prispevek upokojencev k našim skupnim uspehom.

Srečanje smo nadaljevali v sproščnem in prijateljskem obujanju spominov ob skromni zakuski in ob kozarčku vina. Naše nekdanje sodelavce je zanimalo ogromno stvari: od tehnološkega napredka, urejenosti okolja in delovnih razmer, do trenutne politične situacije, pa tudi vprašanja na temo plač in medsebojnih odnosov so se pojavila. Zelo sem bil presečen nad zelo dobro informiranostjo stanovalcev doma in nad zaupanjem sedanjemu vodstvu.

Na koncu več kot dvournega kramljanja in obujanja spominov je bila v očeh mojih sogovornikov opazna velika mera zadovoljstva in hvaležnosti. Veselili so se predvsem dejstva, da jih aktivni delavci njihove nekdanje tovarne niso pozabili. Tudi skromnega darila so bili veseli.

Po iskrenem stisku rok smo si obljubili, da se drugo leto ob podobni priložnosti spet srečamo in obudimo spomine na naše aktivnosti za ohranitev in napredek za naše okolje tako

pomembne tovarne, kot je bil včasih TGA, danes pa je to Talum.

To leto zaradi razsajajoče viroze žal nismo obiskali na posteljo priklenjenih, ker so bili obiski prepovedani.

Ko sem v večernih urah poln vtisov zapuščal Dom upokojencev Ptuj, sem nehote razmišljal, da smo organizatorji tega srečanja naredili nekaj zelo pozitivnega. Glede na to, da nas skoraj vse sedaj aktivne delavce čaka podobna usoda in da bomo ob srečanju z njo tudi mi zelo srečni, če se bomo zavedali, da nismo pozabljeni, razmislimo o tem, da bi s podobnimi dejanji nadaljevali tudi v prihodnje.

Na koncu bi se rad zahvalil Upravi Taluma, direktorici Doma upokojencev Ptuj, sindikatu Taluma in Milanu Mojzerju, brez katerih bi bili naši nekdanji sodelavci – stanovalci te humanitarne ustanove prikrajšani za lep zimski popoldan.

In še izjave organizatorjev:

Milan Mojzer: Upravi in sindikatu Taluma se zahvaljujem za pozornost, ki so jo izkazali nam, nekdanjim sodelavcem. Kolektivu želim v prihodnje veliko delovnih uspehov, ob bližajočih praznikih pa vsem veliko zdravja in sreče.

Kristina Dokl: To je bilo že drugo tovrstno srečanje v našem domu s predstavniki Taluma. Ideja je dobra, zato bi bilo dobro, da bi to postalo tradicionalno in da bi jo še kdo posnel.

Milan Fajt: Z našimi upokojenci, ki stanujejo v Domu upokojencev Ptuj, sem preživel zelo lep in čustven popoldan. Najbolj me je ganil stavek, ki ga je z utrujenim glasom in solzami v očeh izrekel eden izmed nekdanjih sodelavcev: "Saj ne morem verjeti, da ste se v "fabriki" spomnili na mene!" Želim si, da bi se taka srečanja dogajala tudi ob drugih priložnostih, o tradicionalnosti pa letos tako že lahko govorimo.

Valter Skačej, Nežika Skačej, Milica Mojzer, Milan Mojzer, Marjana Toplek, Milan Fajt, Anton Banko, Franc Vreže, Ludvik Mesarič, Martin Ranfl, Anton Horvat in Anton Furman

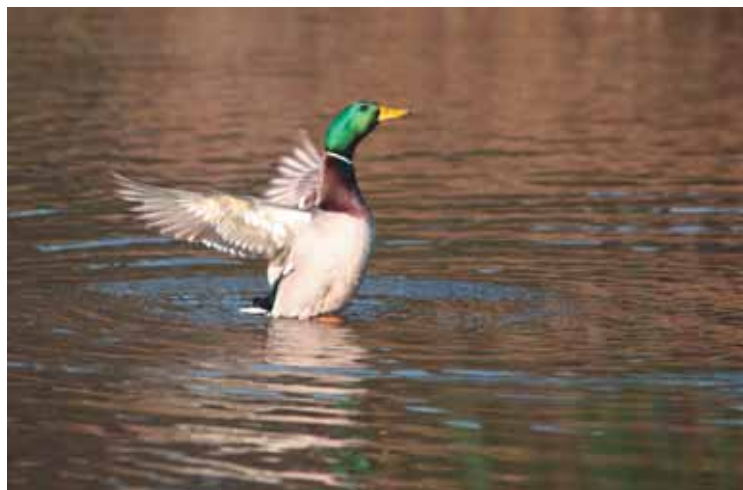
Najboljše **fotografije** tega meseca

Spomin na sneg. Foto: Miran Jeza.

Sončni zahod. Foto: Lidija Kosi.

Vzlet. Foto: Zdravko Štumberger

Tolar

ANTONIJA KRAJNC
FOTO IVO ERCEGOVIĆ

»Tudi tolar je prišel iz sanj, da bi se ponovno vrnil vanje. Tudi če se ne bo nikoli več ponovil, je to tisto, zaradi česar je življenje tako sladko.«

Poslovali smo se od tolarja, valute, ki nas je dostojno predstavljala znotraj in zunaj meja Slovenije. Čeprav naj bi bil denar nevtralen po svoji energiji, je bil odnos do tolarja zelo domač. Pa tudi milijonarjev je bilo več in drobiža manj. Na tolar smo se vsi lepo navadili, drobiž pa nam večinoma ni veliko pomenil.

Evro je pri tem manj prizanesljiv, tudi drobiž ni več drobiž. Mogoče bomo celo pozabili na ta naziv in govorili bomo samo o centih.

Na račun odhoda tolarja sem se v zadnjem času pogosto zapletala v pogovore tudi z neznanci, najbolj pogosto z natakariji ali trgovci. Reagirali so izjemno čustveno, prepričevali so me, da za novi denar nimajo prav nobene-ga pravega občutka.

Odhod tolarja me je spravil v razmišljanje o denarju sploh.

Da pridemo do denarja, moramo imeti sanje, moramo biti odločni, hitro se moramo učiti, znati uporabljati svoje naravne sposobnosti in ugotavljati, pri kakšnih delih smo lahko uspešni. V življenju pride čas, ko ne moremo storiti drugega, kot nadaljevati svojo pot. Pride čas, ko sledimo svojim sanjam.

Karkoli počnemo ali o čemerkoli sanjamo ... začnimo. Pogum nosi v sebi genialnost, trdnost in čudežno moč.

Oscar Wilde je napisal: "Ko sem bil mlad, sem verjel, da je denar v življenju najvažnejši. Sedaj, ko sem se postaral, to vem."

Če želimo imeti denar, ga moramo videti v mislih. Osredotočiti se je treba na filozofijo bogatih: "BODI – DELAJ – IMEJ."

Začnemo lahko z majhnimi koraki, tako da postanemo lastniki ali vlagatelji. Prvi korak je vedno ta, da poskrbimo zase. Poskrbimo za dobro izobrazbo, postavimo svoje finančne cilje.

Naslednji korak je nadziranje denarne-ga toka, spravljanje financ v red. Tudi če več zaslužimo, ne pomeni, da bomo uredili svoje finance, če ne bomo dobro upravljali denarnih tokov. Ljudje, ki razumejo moč finančnih števil, imajo moč nad tistimi, ki jih ne razumejo. Za začetek lahko preučimo svoje potrošniške navade, zmanjšamo dolgove in obveznosti do virov sredstev. Zaživimo po svojih zmogljivostih. Finančna pismenost pomeni, da znamo številke gledati s svojimi očmi, pa tudi, da se naučimo razbirati, v katero smer gredo finančni tokovi. Če denar teče v naš žep, potem ta tok lahko opredelimo kot sredstva. Ko moramo plačevati za določena sredstva ali za denar, potem so to obveznosti do virov sredstev.

Kdor zna počakati na potešitev lastnih potreb in krepiti svoja sredstva, se zlahka izogne ponižanju človeškega duha, ki ga povzročajo skušnjave, pomanjkanje finančne izobrazbe in vplivi slabih vzornikov.

Ko iščemo lastno bližnjico, je zelo pomembna družba, v katero zahajamo, in ljudje, s katerimi se družimo. Če nimamo dobrih vzornikov, potem začnemo preživljati več časa z ljudmi, ki so namenjeni v isto smer kot mi. Ne sprejemajmo nasvetov od kogarkoli. Če želimo priti do načrtanega cilja, potem je najbolje, da poiščemo nekoga, ki je tam že bil. Seveda, to velja za začetnike. Bolj pogumni hodijo po poteh, po katerih si drugi ne upajo ali

jih ne zaznavajo. Na tej poti je pomembno, da se naučimo obračati lastne slabosti v prednosti. Pripravljeni moramo biti na to, da bomo tudi razočarani.

Celo pričakujemo lahko, da bomo razočarani.

Bodimo prijazni do sebe. Denar se ne obdrži pri ljudeh, ki ne zaupajo sebi in drugim.

Zaupajmo vase in se še danes podajmo na pot. Naloga nadrejenih je, da nam dajo delo, naša naloga je, da sami najdemo pot do osebnega bogastva. Najprej je treba poskrbeti zase in to se nam pogosto zdi zelo težko, posebej na začetku. Veliko se je treba naučiti, ne glede na to, koliko že vemo. Postopoma spoznamo, da je razumno poskrbeti zase.

Končam naj z mislijo Samuela Smilesa: "Denar predstavlja kup stvari brez vrednosti ali kup stvari brez koristi, vendar predstavlja obenem tudi nekaj dragocenega, to je neodvisnost!"

Tudi tolar je prišel iz sanj, da bi se ponovno vrnil vanje. Tudi če se ne bo nikoli več ponovil, je to tisto, zaradi česar je življenje tako sladko.

Ljubezenska zgodba

IVO ERCEGOVIĆ
FOTO SRDAN MOHORIČ

Zakaj takšen naslov? Pri pripravih na reportažo o družini Danijele in Branka Potočnika, ki sta oba težka invalida na vozičkih, sem zaradi izjemnosti njunega življenja iskal podobne primere in tuhtal, kako in kaj vprašati. V glavi so mi se vrteli filmi, romani in tudi usode znancev, ki so doživeli podobne tragedije. Vsi ti ljudje so zgodbe zase. Eni so z močjo volje našli rešitev, drugi so imeli nekaj več sreče, tretji pa ne enega ne drugega. Poseben razlog za to reportažo je, da sta Potočnikova dobila zdrava otroka, dvojčka. Z nadčloveškimi naporji sta premagala začetne težave in danes otročka uspešno napredujeta. Sredi januarja sva jih s Srdanom Mohoričem obis-

Danijela je Mariborčanka, edinka v svoji družini in bo letos dopolnila 30 let. Že pri rojstvu je zaradi velikih težav pri samem porodu zbolela za cerebralno paralizo, ostala je spastik in je za celo življenje priklenjena na voziček. Za vsako opravilo potrebuje veliko volje in potrpljenja in že od rojstva potrebuje pomoč drugih. Prav zato je njen voziček na baterije in ima električno upravljanje. Z različnimi terapijami ohranja vitalnost, delno gibčnost in nujno potrebno kondicijo.

Branko je iz Majšperka in bo letos praznoval 40 let. Do svojega osemnajstega leta je imel vse. Takrat pa se je zgodila nesreča: padel je s češnje in si poškodoval hrbtenico. Noge so za vedno odpovedale. Zgornji del telesa je na srečo zdrav. Branko ne potrebuje tuje pomoči, kar dokazuje tudi s tem, da v društvu paraplegikov z vozičkom uspešno igra košarko. Njegova poškodba je najprej strla mamo, pozneje je hudo zbolel še oče in oba sta potrebovala pomoč. Da je nesreča še hujša, si je pred tremi leti njegov starejši brat Darko vzel življenje. Tako je Branko kot invalid, dokler je še bil doma, poleg socialne delavke opravljal različna hišna opravila. Še v času rehabilitacije je naredil vozniški izpit in dokončal srednjo tehniško šolo na Ptuj. Leta 1988, ravno v času intenzivnih priprav za modernizacijo tovarne, se je zaposlil v Talumu kot konstruktor. Najprej je risal v razvoju, v tretjem nadstropju upravne stavbe, kamor se je pripeljal z dvigalom. Potem je risal v pisarni elektrolize C v okviru vzdrževanja, kjer dela še danes. "Zelo sem zadovoljen. Počutim se koristnega, to delo je zame vir življenja in terapija za invalidnost. Podatke in mere s terena mi pripravijo drugi in mi risanje ne dela težav," je na kratko opisal svoje življenje med nami. Do pisarne se pripelje z avtom, v Talumu pa ga lahko srečamo na malici, kamor se skoraj neopazno pripelje z vozičkom.

kala v novem domu na Panonski 7 v Mariboru. Med pogovorom sva hitro začutila dotik dobrote in ljubezni, ki veje med njima. Začutila sva, da se v tem okolju dogaja nekaj velikega. Odkod jima ta moč? Ni večje moči, kot je nežnost, lahko pritrdi vsak, ki lahko ljubi. Danijela in Branko jo očitno imata. Ta moč ju je združevala že od prvih stikov in sta jo razvijala naprej, z njo ustvarila dom in otroka, ki ju danes s ponosom pokažeta svetu. Vendar se oba dobro zavedata, da sta glavna junaka onadva. V nekem trenutku je Danijela med drugim rekla: *"Tvoja največja sreča je, da imaš mene, invalidko."* Branko je brez zadrege pritrdil: *"To pa je res."* To pove vse, zato je njuna zgodba pred-

odprtimi očmi. Po kratkem hodniku slediva vozičku do dnevne sobe, ki je hkrati tudi kuhinja. Celotno stanovanje meri le 50 kvadratnih metrov. Na izhodu iz dnevne sobe je namesto balkona ograjeno dvorišče, veliko kakih 10 kvadratnih metrov, ki je delno zatravljeno.

Na vozičku naju sredi sobe pričaka Danijela z drugim otrokom na kolenih. Poleg nje stoji gospa Dragica, družini ljuba pomočnica. Ob računalniški mizi odloživa darila, šopek predava mami. Punčka je očitno zelo radovedna, kar Danijela takoj pojasni: "Cel ata. Vse bi rada imela." Ko sva se še kar obotavljala in postavljala fotoaparati in papir na mizo, je vsa nasmejana pripomnila možu: "Če bi imel zdravo

vsem ljubezenska. Preden nadaljujem, pa naj ju na kratko predstavim.

Obema, Danijeli in Branku, se je življenje usodno spremenilo na bolje leta 1995, ko sta se po naključju spoznala. Poročila sta se leta 1999 in si kot vsi ljudje želela otroka. To se jima je uresničilo 3. decembra 2005. Dobila sta hčerko Anejo in sina Timijana. Trenutno je Branko na porodniškem dopustu in že dobro leto opravlja doslej najlepše delo: pomaga skrbeti za dve novi življenji.

Pri vožnji proti Teznemu sva z Mišem še zadnjič premlevala, kaj naju čaka. Še ko sva parkirala pred blokom, sva imela tremo. Stanovanje je v pritličju. Od parkirišča do vrat je kratka razdalja in do njega ni praga ali podobne ovire. Pozvoniva. Zasliši se otroški glas. Vrata se odprejo in na Brankovih kolenih sedi otrok, ki naju gleda s široko

žensko, ne bi bil toliko v 'cajtungah'." Tako je s svojo simpatično zgovornostjo v trenutku sprostila ozračje. Tudi njene lepote in urejenosti nisva spregledala. Prijeten obraz z veselimi očmi, urejena frizura, veliki in z njeno osebnostjo skladni uhani, roza majica, temno zeleno krilo z našitimi okraski ob robu – to je slika, ki govori o srečnem človeku. Vsak srečen človek je lep, je misel, o kateri marsikdaj podvomimo. Ali je to morda značilno

»Tvoja največja sreča je, da imaš mene, invalidko.«

za vse mlade mame? Če boste kdaj srečali Danijelo, vam bo jasno, da je tu sreča doma. Najprej naju je zanimalo njuno prvo srečanje. Opisal nama ga je Branko: "V Markovcih smo trenirali košarko, skupina Sončkov pa je v osnovni šoli igrala predstavo Svetlane Makarovič *Veveriček posebne sorte*. Šli smo jo pogledat. Po predstavi sva se srečala in se pogovarjala. Takrat je med nama preskočila prva iskra." "Z moje strani ni bilo nobene iskre," je smeje se pripomnila Danijela. "Potem pa zaradi mojega lepega vozička," ji vrne Branko. Komunikacija med Majšperkom in Mariborom ni bila preprosta, saj ni bilo mobilcelov kot danes. "Res je, in če ne bi imel avta, ki sta mi ga

dila in nadaljevala: "Vedno bolj sva se imela rada, potovala sva v Nemčijo, štirikrat v Makarsko, v Primošten, Rovinj, trikrat sva šla v Međugorje in še kam. Nujno je, da je hotel prirejen za invalide, velik problem je tudi na poti, ker na črpalkah ponekod ni stranišč za invalide. Midva morava z obema vozičkoma notri, ker mi mora Branko pomagati dvigniti se. Toda to naju ni ustavilo."

Kdo je prišel na idejo za otroka? "Morda sem si jaz bolj želela, kljub moji telesni šibkosti. Prava strast za otrokom me je obsedla. Branko si ga je tudi želel, toda moški so drugačni, ne povejo svojih čustev. O tem sva se posvetovala z zdravniki. Po določenem času sem zanosila in potem

»To se jima je uresničilo 3. decembra 2005. Dobila sta hčerko Anejo in sina Timijana.«

ki je bil zelo šibek, odstranijo. Nisva pristala. Morda je to bila napaka, vendar se je hvala bogu dobro izteklo in danes za vse na svetu ne bi mogla biti brez obeh. V četrtem mesecu nosečnosti sem se morala preseliti v porodnišnico. Težave so se stopnjevale in

ugotovili, da gre za ščitnico. Dva otroka sta mojemu telesu povzročila prevelik odmerik hormonov in je odpovedala. Ko sem dobila prva prava zdravila, sem bila kot prerojena. Svet se mi je vrnil, jaz pa možu in otrokom, ki sta na srečo preživela najhujše in sta počasi napredovala."

To pogumno in ljubko družino danes vsi občudujejo. Preprosti ljudje govorijo o čudežu. Mariborski pediatri govorijo o uspehu, saj takega primera še niso imeli. S tem podvigom, s svojo strokovnostjo in skrbjo v času nosečnosti in poroda, se celotno osebje zares lahko pohvali. Na napake, ki so jih zdravniki naredili po porodu in ki so bile malodane usodne, pa je najbolje pozabiti.

kupila starša, bi se težko dobivala. Ona ne more voziti, potrebne so posebne predelave na krmiljenju." "Tudi jaz bom naredila izpit, zaradi otrok, to je moja naslednja naloga," se je spet vključila Danijela. S poroko sta počakala do leta 1999. "Štiri leta sem ga preizkušala," se je namuznila. Branko ni nasprotoval, ker je najbrž vedel, kakšen duhovit odgovor bi dobil. "Pozneje sva se preselila v Majšperk. Sodelavci iz Taluma so mi pomagali narediti posebno dvigalo na zunanji strani hiše, kar je olajšalo bivanje. Vendar sem pozimi, v snegu to zelo težko vzdrževal. Po poroki sem se bolje počutil, lepo sva živela, potovala, hodila na dopuste, v naravo. Nič več se nisva počutila invalida, še posebej ne jaz, ki me je bilo dolgo po poškodbi sram iti med ljudi." "Če mene ne bi bilo, si marsičesa ne bi upal," je pritr-

sem bila pod njihovim nadzorom. Moram povedati, da sva se pred tem preselila v to stanovanje, za katerega sva varčevala, zanj najela kredit in ga s pomočjo staršev opremila. Tudi moja starša sta v svoji hiši posebej prilagodila prostore za invalide, toda midva sva hotela biti samostojna. Ne zato, ker se ne bi razumela s starši, prav nasprotno, imamo se zelo radi, sedaj, ko sva v svojem stanovanju, pa se imamo še rajši. Otroka sta vsem prinesla nepopisno veselje. Moja mama je še v službi in pride, kadarkoli ima čas. Brankova starša pa sta starejša in zelo bolna.«

Svojo nosečnost je Danijela – kdo ve, kolikokrat že – opisala tudi nama: "Prve tri mesece sem se počutila kot druge nosečnice, slabost me je stalno spremljala. Ko so ugotovili, da nosim dvojčka, so predlagali, da en zarodek,

po sedmem mesecu moje telo ni moglo več prenašati rasti dojenčkov. Mislila sem, da bom počila, že gor pod srcem sem ju čutila. Rodila sem s carskim rezom. Timijan je tehtal 1260 gramov, Aneja pa le 1060. Dojenčka sta prvi mesec preživela v inkubatorju, moje stanje pa se je nenadoma poslabšalo. Nobene moči nisem imela, otrokoma nisem mogla pomagati in me je to najbolj motilo. Bala sem se, da bom umrla. Zdravniki so rekli, da gre za poporodno depresijo, jaz pa sem vedela, da to ni res. Ni depresije, ki je ne bi za otroka premagala, saj sem bila srečna. Tudi dihati nisem mogla, utrip se mi je spreminjal od 120 do 190. Sama sem rekla, to mora biti ščitnica. Z mamo, ki dela kot medicinska sestra, sva raziskovali moje stanje in še bolj opozarjali zdravnike. Šele po treh mesecih so

Državna socialna pomoč je posebna zgodba. Danijela sicer že od prej zaradi svoje paralize dobiva invalidnino in pomoč že omenjene Dragice Fuks, ki je postala del družine in je z njimi v dopoldanskem času. Za pomoč pri varovanju otrok pa sta Potočnikova v začetku molčala zaradi nepoučenosti, lastnih skrbi in zaradi strahu, da jima otrok ne vzamejo. Ko pa sta na mariborskem Centru za socialno delo le zaprosila za to, jima niso ugodili, češ da zakonodaja tega ne dovoli. Tako je Branko opravljal vsa dela od previjanja naprej. Šele ob koncu junija 2006 je novinarka Nedeljskega dnevnika Nada Mavrič sprožila akcijo s svojim člankom z zgornjim naslovom *Družinska sreča ne zgane brezdušnega sistema*, obrnila se je tudi neposredno na ministra za delo, družino in socialne zadeve. V članku je med dru-

»Srečna sva. Imeti otroka je veliko. Ko se otrok stisne k tebi, vse odtehta. Ko nas nasmejeta s svojimi 'fintami', je veselje v hiši, je vse povrnjeno, in to vedno znova in vedno bolj.«

gim zapisala: "Enkrat se je že zgodil čudež in sta Potočnikova rodila dvojčka. Morda se kaj takega zgodi še v drugo, kar pomeni, da bosta za dvojčke le dobila družinsko pomočnico." Tako sta, kljub podpori ministra, na drugi čudež morala počakati vse do septembra. Iz Centra za socialno delo je prišla Sonja Centner, ki jima pomaga popoldne. Branko pravi, da je na tem primeru videl, kolikšno moč imajo mediji, če le hočejo. Zato lahko tudi v našem imenu novinarki Mavričevi čestitamo za pogum in humanost.

Poleg tega, pravi Branko, od države ni dobil nobene pomoči pri nakupu ali predelavi stanovanja in tudi ne pri nakupu in predelavi avtomobila. Tudi

rabljen družinski kombi je pred kratkim nabavil na svoje stroške. Pravi, da so bili nekoč invalidi oproščeni vsaj davka na avtomobile, pa so tudi to ukinili. "Potrebujemo pomoč, ne denarja. Samo da sta najina otroka zdrava, pa bo vse!" pravita oba v en glas. Moledovanje jima je očitno tuje, saj nista prosila niti države, ki se sicer hvali s plani o povečanju rodnosti, v njunem primeru pa je padla na izpitu iz lastne zakonodaje. Lahko se temu čudimo ali pa ne, danes je vse mogoče.

Kot rečeno, se je stanje postopoma izboljšalo, toda Potočnikova se zavedata, da je največ v njunih rokah. "Zelo sva hvaležna za pomoč iz Taluma, Vitala in od sodelavcev. Tako je veselo pri nas, vse se je obrnilo. Starši naju razbremenijo čez vikend. Čakava, da otroka shodita, pa bo še lažje. Že čez nekaj let nama bosta sama pomagala. Zelo sta pridna, Aneja prespi celo noč, Timijan je malo bolj nemiren. Ko sva sama z njima, čutita najino omejenost, nama sledita in sta kot angelčka. Ko pride kdo drug, pa hočeta vse."

Na vprašanje, kako gledata naprej, je Danijela pojasnila: "Še vedno smo preveč odvisni od drugih, pogosto je kdo pri nas, ne moreva se niti skregati pošteno. Zato bi radi bili čimprej samostojni. Na Sonček malo grem, ker

imam toliko obveznosti. Takega primera, kot sva midva, ni, kolikor vem, sva edina z dvojčkoma. Morda sem si preveč naložila. Strah me je, da me ne zruši, pa se spomnim mame, ki me je zmeraj učila, da moraš naprej, tudi ko je težko. Dosti mi pomaga domača vzgoja, ta pozitivna usmerjenost in prepričanost, da bo šlo. Zato nisem popustila drugačnim nasvetom, ko mi je bilo najtežje. V prihodnje si moram vzeti čas zase, za knjige, vezenje gobelina, za fizioterapijo, tudi šoferski izpit bom naredila. Na moža ne smem pozabiti, saj nisem samo mama. Želim si, da bi otroka zrasla in da bi obiskali kraje, kjer nama je bilo lepo." Branko se je z vsem strinjal in v šali še dodal: "Smučala in planinarila že ne bova." "Šališ se, toda če ne bi bilo mene, še polovico tega ne bi videl in doživel," je smeje se končala.

Kaj sporočata svetu? "Srečna sva. Imeti otroka je veliko. Ko se otrok stisne k tebi, vse odtehta. Ko nas nasmejeta s svojimi 'fintami', je veselje v hiši, je vse povrnjeno, in to vedno znova in vedno bolj."

Kaj sporočata Talumu? "Pride čim prej nazaj v službo," je kot na kvizu, kdo bo prej, odgovorila namesto Branka. On se je malo zresnil in poudaril: "Spremljam dogajanja v Aluminiju. Če me še hočete, če me potrebujete, z veseljem pridem, ko končam dopust. Talum je

za mene in družino življenjskega pomena." Potolažila sva ga, da se v tovarni ni še nič takega zgodilo, da bi ga odpustili. Danijela je dejala, da si tudi ona zelo želi ogledati tovarno, posebej Brankovo delovno mesto. "Bila sem pri vas s skupino Sonček, ko smo prišli v pisarno vašega direktorja, da mu voščimo za rojstni dan in se zahvalimo za pomoč, ki nam jo redno daje." Spomnil sem se, to je bilo za abrahama. Prišli so na vozičkih, ne da bi Toplek karkoli vedel. Presenečenje je bilo popolno, srečanje ganljivo. V Aluminiju smo zapisali, da je morda to bilo največje darilo predsedniku. Danes vem, da je to bilo res.

Mnogo dragocenih življenjskih nauk sva z Mohoričem doživela ob tem obisku in upava, da nama je v sliki in besedi uspelo vsaj malo predstaviti to družino. Morda se motim, vendar želim predvsem poudariti, da Danijela in Branko kot invalida živita polno življenje, ohranjata samospoštovanje in da je bila odločitev za nosečnost del zaupanja vase. Z otrokoma sta svojo družino izpolnila do popolnosti in tako pomnožila svoj rod še za kakšno generacijo. Njuna ljubezenska zgodba se nadaljuje. Od vsega zmeraj ostane samo ljubezen, je zapisala pesnica. Danijela je to prepričljivo povedala z mislijo, ki osupne: "Nisem samo mama."

»Morda sem si jaz bolj želela, kljub moji telesni šibkosti. Prava strast za otrokom me je obsedla. Branko si ga je tudi želel, toda moški so drugačni, ne povejo svojih čustev.«

Cilji in programa za ravnanje z okoljem ter varnost in zdravje pri delu

DR. MARKO HOMŠAK
SONJA FAKIN
IZTOK TRAFELA

Aktivnosti planiranja za ravnanje z okoljem ter varnost in zdravje pri delu so se začele konec leta 2006 in so izražene v ciljih in programih za obe področji, ki sledijo iz skupne Politike za kakovost, ravnanje z okoljem ter varnost in zdravje pri delu. Cilji na področju ravnanja z okoljem so dolgoročnejši – do leta 2010 –, medtem ko so cilji za področji kakovosti ter varnosti in zdravja pri delu določeni za leto 2007. Program za ravnanje z okoljem ter Program za varnost in zdravje pri delu št. 7/06 sta sestavljena ponovno za triletno obdobje in veljata do leta 2008.

Zastavljeni cilji za obe področji bodo pripomogli k prilagoditvi okoljskim zakonodajnim zahtevam in drugim zahtevam ter s tem stalni zavezanosti k nenehnim izboljšavam. Orodji, ki ju pri tem uporabljamo, sta vzpostavljena sistema ravnanja z okoljem ISO 14001 ter varnosti in zdravja pri delu OHSAS 18001. Učinkovitost obeh orodij bomo znova dokazovali ob ponovni glavni – recertifikacijski – presoji ob koncu letošnjega leta.

Zaradi obsežnosti gradiva bomo v januarski številki Aluminijskega časopisa objavili cilje kakovosti, cilje ravnanja z okoljem in cilje varnosti in zdravja pri delu. Program za ravnanje z okoljem in program za varnost in zdravje bomo objavili v februarjski številki našega časopisa.

Cilji kakovosti za leto 2007:

- v povprečju dobiti manj kot 4 reklamacije za proizvode livarn (drogovi, hlebčki, palice), manj kot 22 reklamacij za ron-delice in manj kot 300 ppm (300 od milijona) dobavljenih neustreznih izparilnikov;
- doseči, da bo kakovostni izmet manj kot 0,48 odstotka;
- imeti manj kot 180 nujnih intervencij vzdrževanja na mesec;
- doseči, da bo delež zamud pri dobavah vhodnih materialov manj kot 4 odstotke;
- imeti najmanj 800 izmen elektrolize C z več kot 35 tonami elektroliznega aluminija, ki vsebuje manj kot 0,09 odstotka železa, elektrolizni aluminij preostalih izmen pa manj kot 0,12 odstotka;
- doseči, da bo reaktivnost CO₂ anod C (ostanek) večja od 89 odstotkov;
- vzpostaviti sistem kakovosti v DE Ulitki.

Cilji ravnanja z okoljem za obdobje od 2004 do 2010:

- do leta 2010 zmanjšati specifične emisije prahu za 85 odstotkov in plinskih fluoridov za 75 odstotkov glede na leto 2003;
- do leta 2010 zmanjšati specifične emisije toplogrednih plinov, izraženih v ekvivalentih CO₂, za 25 odstotkov glede na leto 2003;
- do leta 2008 zmanjšati specifične količine odpadkov za 15 odstotkov glede na leto 2003; do leta 2010 odstraniti preostale naprave, ki vsebujejo PCB;
- do leta 2010 zagotoviti optimalen sistem ločevanja komunalnih, tehnoloških in padavinskih vod ter ga ustrezno navezati na vodotok oziroma komunalno čistilno napravo;
- vzpostaviti sistem ravnanja z okoljem v DE Ulitki.

Cilji varnosti in zdravja pri delu za leto 2007:

- število poškodb pri delu zmanjšati na največ 22 (pogostost $F_2 < 13,5$);
- resnost poškodb pri delu zmanjšati na manj kot 25 delovnih dni bolniške odsotnosti na poškodbo (resnost $G_1 < 0,33$);
- ohraniti bolniške izostanke pod ravni 5 odstotkov;
- zagotoviti vsaj 98-odstotno skladnost delovnih naprav, ročnega električnega orodja in privezovalnih elementov;
- doseči, da dnevna izpostavljenost hrupu na delovnem mestu ne bo presegla 84 dB(A);
- zapisati vsaj 400 izrednih in incidentnih dogodkov;
- zagotoviti, da večjih požarov sploh ne bo, število začetnih požarov zmanjšati pod 20;
- vzpostaviti sistem varnosti in zdravja pri delu v DE Ulitki.

Kidričevo, 22. januarja 2007

Predsednik Uprave: mag. Danilo Toplek

Pozitivni vtisi ob ogledu Taluma

IZTOK TRAFELA
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Talum postaja s svojo specifično proizvodnjo in urejenostjo vedno pogostejši cilj ogleda za različne skupine.

Strokovni ogledi so se v našem podjetju nadaljevali tudi lani. Talum si je tako ogledalo 32 skupin oziroma **1598 obiskovalcev**, od tega ob **dnevu odprtih vrat 350**. Skupine prihajajo iz različnih področij, od osnovnih in srednjih šol do fakultet, obiščejo nas predstavniki raznih gospodarskih in negospodarskih združenj ter društev. Dve ekskurziji sta bili tudi iz tujine (Avstrija).

Za vse skupine pripravimo kratko predstavitev družbe Talum v multi-medijskem centru. Vse seveda najbolj

zanima sama proizvodnja, ki si jo vsi obiskovalci tudi ogledajo, seveda ob upoštevanju vseh varnostnih ukrepov in ob dosledni uporabi čelad ter zaščitnih plaščev in očal, kar je posebej za osnovnošolce in srednješolce posebno doživetje. Dosedanja praksa je pokazala, da povprečen ogled Taluma traja približno tri ure, za posamezne ciljne skupine (npr. fakultete – metalurgija, strojništvo ...) pa je ogled posebej prirejen in je praviloma daljši. Pri samem ogledu sodeluje tudi več zaposlenih.

Čeprav je treba za vsak ogled vključiti tudi določeno število sodelavcev iz različnih delovnih okolij, je pozitiven vtis, ki ga dobijo udeleženci ob ogledu, tisti, ki dodatno pripomore tudi k večji prepoznavnosti Taluma kot uspešnega podjetja.

Obisk na dan odprtih vrat

Strokovna ekskurzija

Razpis terminov počitniških zmogljivostih v sezoni 2007

Razpisujemo termine za uporabo počitniških kapacitet za leto 2007:

NEREZINE IN ČERVAR:

11. 6. 2007 do 18. 6. 2007
18. 6. 2007 do 25. 6. 2007
25. 6. 2007 do 2. 7. 2007
2. 7. 2007 do 9. 7. 2007
9. 7. 2007 do 16. 7. 2007
16. 7. 2007 do 23. 7. 2007
23. 7. 2007 do 30. 7. 2007
30. 7. 2007 do 6. 8. 2007
6. 8. 2007 do 13. 8. 2007
13. 8. 2007 do 20. 8. 2007
20. 8. 2007 do 27. 8. 2007

Pravico do letovanja v počitniških kapacitetah imajo delavci **Taluma** in družb, v katerih je Talum edini družbenik, to pa so: **Alin, Lego-A, Revital, Storal, Vargas-Al in Vital**. To pravico imajo tudi upokoenci vseh navedenih družb, če po izvedbi razpisa v počitniških kapacitetah ostanejo prosta mesta. Drugi lahko letujejo samo, če za letovanje ni prijavljen noben delavec navedenih družb.

Skupaj z delavcem lahko letujejo člani njegove družine (**nepreskrbljeni otroci, posvojenci, zakonec, zunajzakonski partner, pastorki**). Vsi ti lahko letujejo le skupaj z delavcem in ne namesto njega. Če delavec zlorabi to pravico, naslednjih 10 let ne bo mogel letovati v kapacitetah podjetja. Skupaj z upokoencem lahko letuje tudi njegov **zakonec oz. zunajzakonski partner**.

Termini se objavijo v Novicah in Aluminiju.

Prijavnice je treba oddati v vložišče pošte Taluma.

Rok prijave: do 2. 3. 2007.

Nerezine

Kolesarjenje po nekdanji Jugoslaviji

MARJAN STRAŠEK

Skupina kolesarjev (gamsov) se je dogovorila, da se s kolesi odpravimo obiskat kraje in mesta v nekdanji Jugoslaviji, kjer smo še kot mladi fantje služili svoji domovini.

Odhod je bil načrtovan za 10. junij 2006, ko naj bi se s Ptujске Gore odpeljali proti Zagrebu, Osijeku, Novemu Sadu, Beogradu in Nišu. Ker pa nam je vreme zagodlo in ni bilo moč štartati s kolesi, smo se odločili za obratno smer. Tako nas je spremno vozilo odpeljalo na jug Srbije, vse do Niša. Po ogledu Čele kule, stare ilirske trdnjave, je bilo vsem jasno, da je lagodja konec. Na kolesa torej, iz kraja v kraj, iz vojašnice v vojašnico!

Posijalo je sonce in začela se je 850 km dolga pot proti domu s kolesi. Med vožnjo smo doživeli številna presenečenja in dogodke, kot so pristni

pogovori z domačini, srečanje z mogočnim kanjonom Donave, največjo hidroelektrarno Džerdap, trdnjavo Petrovaradin, širnimi vojvodinskimi polji in še čim.

Zelo težko je vse napisati v nekaj vrsticah, kot so mi kolegi naročili. Napišem naj, da smo svoje poslanstvo dosegli. Obiskali smo vse znane vojašnice in se po štirih dneh kolesarjenja vrnili domov. Pridobili smo veliko izkušnjo in toliko moči, da smo zadnje kilometre končali z velikim finišem, kajti veliki mehurji žuljev na zadnji plati so bili že suhi.

Kolesarjenja so se udeležili: Stanko Bedenik, Marjan Strašek, Stojan Žnidarko, Franci Fišer, Bogdan Vinkler, Zdravko Haložan in voznik spremljevalnega vozila Zdravko Mesarič.

Skupina pred Novim Sadom

Pred elektrarno Džerdap na Donavi

KULTURA

Napovedujemo

Pihalni orkester Talum iz Kidričevega vas vabi na

svečani koncert,

ki bo v petek, 9. februarja 2007, ob 19.30. uri v veliki dvorani restavracije Pan v Kidričevem.

Aluminij, številka 1, januar 2007

Nogometni **turnir** SKEI Talum 2006

MILAN FAJT

FOTO: MILAN OSTERC.

V soboto, 9. decembra 2006, je v športni dvorani Center na Ptujju potekal tradicionalni nogometni turnir "SKEI Talum 2006". Med seboj se je pomerilo dvanajst ekip iz Taluma in njegovih hčerinskih podjetij. Ekipa so bile razdeljene v tri skupine. Prvo-uvrščena ekipa iz vsake skupine se je uvrstila v finalno tekmovanje.

Vzdušje je bilo tekmovalno, vendar v mejah ferpleja, kar je tudi cilj take prireditve. Najvažneje je bilo to, da je turnir minil brez poškodb in podobnih neprijetnih dogodkov, ki tako radi spremljajo to športno zvrst. Povedati pa moramo, da je bilo med udeleženci tokrat le še nekaj takih, ki bi radi zmagali za vsako ceno in so se temu primerno na igrišču tudi vedli. Za take in vse druge naj odslej velja stari rek, da je važno predvsem sodelovati ...

Da je vse potekalo po pravilih nogometne igre, je poskrbel nogometni sodnik Peter Kolar, za kar se mu zahvaljujemo. Zahvaljujemo se tudi Davorinu Lubeju iz DE Elektrolize HC, ki je skrbel za organizacijo, in Upravi družbe, ki je omogočila to prijetno druženje.

Ob koncu navajamo še prve tri ekipe, ki so pri tekmovalstvu imele največ uspeha in ki so za svoj trud prejele lepe pokale:

1. mesto: DE Livarne
2. mesto: DE Elektrolize HC
3. mesto: DE Rondice

Ekipa DE Livarne

Ekipa DE Elektrolize HC

Ekipa DE Rondice

Izlet v Pivovarno Union

Na Ljubljanskem gradu

SLAVKO KRAJNC

Da bi prosti čas čim boljje izkoristili, smo se sodelavci 4. izmene dogovorili, da se popeljemo na izlet z ženami in otroki. Na pot smo se podali v torek, 21. novembra 2006, ob 7.00 izpred Taluma. Na avtobusu smo se dogovorili o poteku dneva. Ustavili smo se – kot je že v navadi – na Trojanah, kjer smo si privoščili jutranjo kavico, otroci pa sok ali čaj. Že čez nekaj minut smo pot nadaljevali proti Ljubljani. Ob 10.00 so nas pred vhodom v Pivovarno Union pričakale njene predstavnice, ki so nas popeljale v njihovo restavracijo ter nam ponudile kavo in pijačo.

»Veliko časa preživimo v svojih delovnih okoljih, zato smo se dogovorili, da se še kdaj podamo na kakšen izlet.«

Po prijazni dobrodošlici smo si najprej ogledali muzej. Začetki pivovarne segajo v leto 1864, ko so jo bratje Kosler postavili na mestu, kjer stoji še danes. Pivovarna se torej že skoraj poldrugo stoletje razvija in prilagaja času. Leta 1987 odprli Pivovarski muzej, ki je eden največjih v Evropi in za katerega so leta 1989 prejeli posebno priznanje Komisije pri Svetu Evrope, in sicer za ohranjanje in obo-

gatitev kulturne dediščine. Muzej so uredili na podstrešju spomeniško zaščitene opuščene sladarne. Stavba, ki stoji na tovarniškem dvorišču oziroma na križišču Ruske in Celovške ceste, je prepoznavna po dveh značilnih dimnikih. Sam muzej je razdeljen na posamezne oddelke, ponuja pa marsikaj, od zgodovine Pivovarne Union do prikaza proizvodnje piva v preteklosti, sodarstva, transporta, gostilniške opreme. Kot zanimivost naj dodamo, da je ustanovitelj

pivu tudi tekoči kruh, kar je povezano z nastankom piva. Glede na sestavo in energetsko vrednost je ta pijača tudi hrana, saj vsebuje za človeški organizem nujno potrebne sestavine in minerale. Vsak Slovenec popije povprečno 83 litrov piva na leto.

Po ogledu proizvodnih obratov smo se vrnili v njihovo restavracijo, kjer so nam ponudili golaž. Sledilo je reševanje kratkega testa iz usvojenega znanja. Ob koncu ogleda Pivovarne Union je vsak prejel darilno vrečko, v

Pivovarski muzej

pivovarne Peter Kosler prvi izdelal zemljevid slovenskih dežel.

Po ogledu muzeja so nas popeljali v multimedijški prostor, kjer smo si ogledali kratek film. Sledil je ogled proizvodnih obratov.

Ogledali smo si postopek pridobivanja piva, ki se začne v sodobno opremljeni in računalniško vodeni varilnici. Pivo nato segrevajo ter z dodajanjem encimov izluščijo vse v vodi topne sestavine slada. Sledi dodajanje hmelja v fermentatorjih, kjer poteka alkoholno vrenje. V pivovarni imajo 38 fermentatorjev, vsak ima prostornino 356.000 litrov, kar pomeni en liter na vsakega prebivalca Ljubljane. Postopek se nadaljuje z zorenjem in filtriranjem, za daljšo biološko stabilnost pa ga pasteurizirajo. Na koncu pivo napolnijo v različne embalaže. Skladiščijo ga v računalniško krmiljenem regalnem skladišču s kapaciteto 10.500 paletnih mest v 12 nadstropjih, ki segajo 28 metrov visoko.

Osnovne surovine za proizvodnjo piva so kakovostna voda, ječmenov slad, hmelj in pivski kvas. Mnogi pravi-jo

kateri so bile – kaj drugega kot – pločevinke piva. Z avtobusom smo se nato odpeljali do Prešernovega trga, kjer nas je čakal turistični vlakec, da nas odpelje na Ljubljanski grad. Sledilo je vračanje na Tromostovje ter prostovoljni ogled starega dela Ljubljane. Za otroke pa je bil posebno presenečenje postanek v Baru (kjer je POP TV snemal oddajo Bar 2). Otroci so se fotografirali s Špelo in Gabrom. V popoldanskih urah smo se vračali proti domu ter se zvečer zadovoljni vrnili nazaj.

Veliko časa preživimo v svojih delovnih okoljih, zato smo se dogovorili, da se še kdaj podamo na kakšen izlet. Da nam je bilo to omogočeno, pa se moramo zahvaliti vodstvu Vitala, Antoniji Krajnc za lepo pripravljen obrok, sindikatu SKEI Talum in njegovemu vodji Milanu Fajtu ter vodji DE Livarna zlitin Marjanu Krošlu. Še enkrat hvala vsem in nasvidenje na prihodnjem druženju.

Ob stari strugi **Drave**

FOTO: IVO ERCEGOVIĆ

Nespečnost

Ste vedeli, da kar tretjino svojega življenja prespimo? Ste se ob tem zamislili nad kakovostjo vašega spanca? Ste tudi vi med tistimi, ki dolge ure nemo gledate v strop, štejete ovce, vaša glava pa je polna nemirnih misli in skrbi?

Spanec postaja z leti vse krajši in rahlejši, kar je naraven proces, ki odraža spremembe v osrednjem živčevju ter v preostalih organskih sistemih. Ob hitrem življenjskem ritmu pogosto pozabimo na zdravo življenje in tudi na zdravo spanje. Za boljši spanec lahko veliko naredite že, če spremenite slabe življenjske navade. Zbujali se boste zadovoljni, spočiti in polni življenjske energije.

Zdrav spanec

Spanje ni počivanje možganov, temveč aktiven proces.

Sestavljeno je iz dveh obdobji, ki se izmenjujeta in odražata različno stopnjo delovanja možganskih živčnih celic. To sta spanje ne-REM (non-rapid eye movement – spanje s počasnim gibanjem očesnih zrkel), imenovano tudi miren ali globok spanec, in spanje REM (rapid eye movement – spanje s hitrim gibanjem očesnih zrkel).

Spanje REM imenujemo tudi aktivni spanec. Pri povprečnem 7- do 8-urnem nočnem spanju se obdobji petkrat izmenjata. Intervali spanja ne-REM so proti jutru vse krajši, intervali spanja REM pa vse daljši. Globok spanec nastopi približno pol ure potem, ko se telo umiri in zaspimo. To obdobje traja približno 40 minut. Sledi spanje REM, v katerem sanjamo in se nam oči premikajo s hitrostjo od 1 do 5 Hz. Aktivnost možganov je pri spanju REM enaka aktivnosti v budnosti, vendar telesno mišičje v tej fazi izgubi napetost, da se med intenzivnimi sanjami ne bi poškodovali. Poleg vitalnih organov, kot so pljuča in srce, so edine mišice, ki med spanjem niso paralizirane, očesne mišice. Spanje REM je ključnega pomena za učenje in dobro počutje.

Zadosten in pomirjajoč spanec je potreben

Za dobro duševno in telesno počutje je zadosten in pomirjajoč spanec potreben.

Spanje je fiziološki proces, ki ima obnovitveno vlogo. Če dobro spimo, se zbudimo zadovoljni in spočiti. Ljudje spimo različno dolgo. Za nekoga so dovolj tri ure, drugi se komaj naspijo v desetih urah. Dolžina spanja se spreminja s starostjo. Mladi potrebujejo več ur spanja, starejši hodijo v posteljo zgodaj zvečer in se zjutraj prej zbujajo. Vendar ni pomembno trajanje nočnega spanja, temveč njegova nepretrganost.

Dnevni cikel, ki vključuje spanje in aktivni del dneva oz. budnost, imenujemo cirkadiani ritem ali biološka ura. Temu ciklu so podrejeni telesna temperatura, izločanje določenih hormonov, telesna sposobnost, menjavanje budnosti in spanja.

Nespečnost pri starejših ljudeh

V starosti, ko počasi nastopijo spoznavne (kognitivne) motnje, se zmanjša poraba kisika v možganih in pojavijo se nočna prebujanja.

Kar 15 do 25 odstotkov odraslih se pritožuje, da slabo spijo. Pritožbe so pogostejše pri starejših, ki so v glavnem nezadovoljni zaradi nezadostnega spanja in pogostega nočnega zbujanja. Do 40 odstotkov starejših žensk in do 25 odstotkov starejših moških ima težave z nespečnostjo. Pri ljudeh po 60. letu starosti se način spanja spremeni. V povprečju se 60-letnik zbudi 22-krat na noč; mlajša generacija se zbujata 10-krat na noč. Starejši ljudje so tudi veliko bolj dovzetni za moteče dejavnike, kot so svetloba, hrup, sprememba časovnega pasu ...

Ljudje, ki jih muči nespečnost, ne morejo zaspiti kljub utrujenosti. Imajo lahek, nestalen spanec. Ponavadi se zbujajo prezgodaj. Podnevi so utrujeni ter imajo motnje koncentracije in spomina.

Tri oblike nespečnosti

1. *Prehodna nespečnost traja le nekaj dni.* Vzroki zanjo so različne stresne

situacije, npr. akutna obolenja, poškodbe, kirurški posegi, spalne navade partnerja, hrup, svetloba in drugi moteči dejavniki ...

2. *Kratkotrajna nespečnost traja največ tri tedne.* Nastane npr. po smrti družinskega člana, po razvezi z zakoncem ali odhodu svojcev ...

Po odstranitvi vzroka ali po prilagoditvi na nove razmere se moteni spanec vrne v normalnega.

3. *Kronična ali dolgotrajna nespečnost traja več kot tri tedne.* Prizadeta oseba ne more zaspiti, se večkrat zbudi, spanec je utrujajoč in ni dovolj krepčilen. To se dogaja vsaj trikrat na teden en mesec ali dlje.

Vzroki kronične oz. dolgotrajne nespečnosti

- čustvene motnje: depresija, strah, nervoza, žalovanje; raziskave so pokazale, da ima kar 90 odstotkov bolnikov, ki trpijo za depresijo, motnje spanja;
- obolenja osrednjega živčnega sistema: Parkinsonova bolezen, Alzheimerjeva demenca in druge demence, ki lahko povzročijo, da takšni ljudje zmedeno tavajo sredi noči;
- psihofiziološka nespečnost: za takšnega bolnika postelja ni več prostor za počitek in sprostitve, ampak večni boj z željo po spanju;
- vnetje sklepov, želodčno-črevesne težave, bolezni sečil, obolenja srca in ožilja ter okončin;
- starejši ljudje ponavadi jemljejo tudi več zdravil, ki lahko povzročijo motnje spanja;
- zloraba različnih uspaval, zdravil za spanje ali hipnotikov; uspavala delujejo podobno kot alkohol in zrušijo arhitekturo spanja; globoke faze spanja izginejo in pojavijo se številna nočna prebujanja;
- alkohol;
- hormonske spremembe, ki nastajajo s starostjo;
- genski vzroki.

Zdravljenje nespečnosti

Raziskave so pokazale, da lahko z različnimi psihološkimi tehnikami, s

spremembo navad in načinom življenja postavimo načela higiene spanja in tako uspešno zdravimo primarno nespečnost.

Higiena spanja:

- V posteljo pojdite vedno ob istem času in tudi vstajajte ob istih urah. Tega urnika se držite tudi ob vikendih ali na počitnicah.
- Postelja naj bo namenjena spanju, ne pa delu, gledanju televizije, branju ... Ves čas, ki ga aktivno preživite v postelji, namreč lahko spremeni način spanja.
- Izogibajte se popoldanskemu in večernemu dreamežu.
- Pred večerjo ali v popoldanskih urah si privoščite telovadbo. Rekreativna je eden od najboljših pripomočkov za zdrav in sproščajoč spanec. Izogibajte pa se telesnim dejavnostim tik pred spanjem.
- Dve uri pred spanjem si privoščite toplo kopel. Ta spremeni telesno temperaturo ter omogoči hitrejši in lažji spanec. Kopel tik pred spanjem ima ravno nasproten učinek.
- Pol ure pred spanjem počnite kaj sproščajočega, npr. berite, meditirajte, pojdite na miren sprehod ...
- Spalnica naj bo dobro prezračena in ne pretopla. V njej naj bo pred spanjem popolna tema.
- Ne glejte na uro.
- Pred spanjem se izogibajte preobilnim obrokom in napitkom s kofeinom. Zadnji obrok naj bo 4 do 5 ur pred spanjem.
- Čez dan se gibajte na soncu in svežem zraku.
- Omejite ali prekinite kajenje, kajti nikotin slabo vpliva na spanec.
- Če po 20 minutah ne morete zaspiti, raje vstanite, pojdite v drug prostor in počnite kaj sproščajočega. Nesmiselno je vztrajati v postelji in se v želji po spanju v nedogled premetavati.
- Če vas motijo partnerjeve spalne navade, se raje preselite v drug prostor.

<http://www.ezdravje.com/si/zivcevje/nespecnost/>

Zahvale

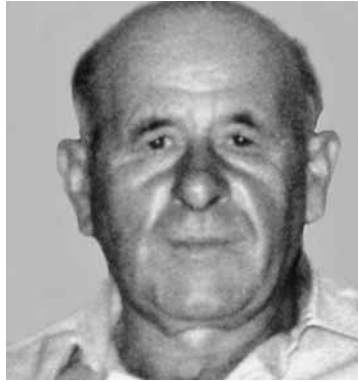
Ob mnogo prerani izgubi dragega moža in očeta

ŠTEFANA KOREZA

iz Jelovic 17 a

se iskreno zahvaljujemo njegovemu direktorju Janku Vindišu, sodelavcem in sodelavkam, Jožetu Kanclerju za poslovilne besede in gasilcem podjetja VargasAl za denarno pomoč, cvetje in sveče. Hvala za obiske v bolnišnici in na domu ter za vse tolažilne besede, ki ste mu jih izrekli med njegovo boleznijo. Zahvaljujemo se tudi direktorju družbe Talum Danilu Topleku, pihalni godbi in pevskega zboru Talum. Iskrena hvala, da ste ga na njegovi zadnji poti pospremili v tako velikem številu. Vsem in vsakemu posebej še enkrat hvala.

Žalujemo: njegovi najdražji

*Vse življenje boriti si se znal,
tudi hudi bolezni se d'olgo nisi vdal,
v decembrskem jutru
utrujen in izmučen si zaspal.*

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta in dedka

FRANCA HERGULE

iz Cvetkovcev 41

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje in sveče ter nam izrekli ustna in pisna sožalja. Zahvaljujemo se tudi sindikatu Taluma in godbeniku za odigrano Tišino. Vsem še enkrat prisrčna hvala.

Njegovi najdražji: žena Marija, sinova Stanko in Franček z družino, hčerka Marta in vnukinja Zorica

Ob nenadomestljivi izgubi dragega moža, očeta, dedka, brata, tasta, svaka, strica in botra

FRANCA PLAJSKA

iz Pleterij 73, Lovrenc na Dravskem polju

se iskreno zahvaljujemo godbi, pevcem, gasilskemu društvu iz Pleterij, sindikatu iz Taluma ter delavcem Storalu. Hvala tudi gospodu Mariniču za ganljive besede slovesa.

Zahvaljujemo se vsem, ki ste darovali cvetje, sveče ter nam izrekli ustno in pisno sožalje.

Žalujemo: žena Marta, hčerki Valerija in Darja z družino, brat z družino ter drugo sorodstvo

Ob smrti mojega moža

FRANCA JERIČA

se iskreno zahvaljujem sindikatu družbe Talum za vso izkazano pozornost.

Žalujemo: žena Marija Jerič z družino

Ob izteku starega leta, 30. decembra 2006, je v 86. letu starosti umrl moj mož, naš oče in dedek

FRANJO LONČARIČ

s Ptuja, Rimska pl. 3.

Sodelavcem in sindikatu se iskreno zahvaljujem za cvetje in lepo odigrano poslovilno melodijo. Hvala!

Žalujemo: žena Vida z družino

SLOVARČEK: INARI – BOG RIŽA V ŠINTOIZMU, AKROSPORA – SPORA NA KONCU GLIVIČNEGA FILAMENTA, EMAVS – BIBLIJSKI KRAJ BLIZU JERUZALEMA, KJER NAJ BI SE JEZUS PO VSTAJENJU PRIKAZAL DVEMA UČENCEMA, CENDRARS – FRANCOSKI PESNIK IN PISATELJ (BLAISE, 1887-1961), ADERE – ETIOPSKA ATLETINJA (BERHANE, 1973) ESKIMO – VOLNENA TKANINA ZA PLAŠČE.

KRIŽANKA S PREGOVOROM – FORMULA 1 – VOZNIKI						SESTAVIL: JANKO SEGULA	NEMŠKI VOZNIK F1 (MICHAEL, 1969)	RESA, VRESJE, VRESA	SAMO, ZGOLJ	VNETJE ŽIVCA V KRIŽU	TOČILNA MIZA	BARVILO ZA LASE, KANA	SPORA NA KONCU GLIVIČNEGA FILAMENTA	FINŠKI VOZNIK F1 (KIMI, 1979)
1	2	3	4	5	6	SLOVENSKI PISATELJ (TONE, 1900- 1969)			1			15		
7	8	9	10	11	12									
13	14	15	16	17	18									
19	20	21	22	23	24									
TALUM	ZDRAVKO MLINAR	FAŠIZEM, KI SE OPIRA NA MONARHIJO	ŠVEDSKO IME VELIKEGA JEZERA NA FINSKEM	STARA ZENSKA	UŽITNA GOBA, ŠAMPINJON			4				VSE V REDU		
												SKAN- DINAVSKI DROBIŽ		
MEHANSKA MEŠANICA RAZLIČNIH SNOVI					BIBLIJSKI KRAJ						PRIPADNIK OSKOV			
					PAS PRI KIMONU						KRAJ PRI SENTJURJU, OB SLIVNIŠKEM JEZERU			
KOLUM- BIJSKI VOZNIK F1 (JUAN PABLO, 1975)		5		23					MESTO V BELGIJI, YPRES	MARKO LETONJA	SHRAMBA		20	
											ŠPANSKI VOZNIK F1 (FERNANDO, 1981)			
REKA V NEMČIJI						DESNI PRITOK REKE ARKANSAS								
BRITANSKI VOZNIK F1 (JENSON, 1980)						MESTO V ITALIJI, PRI MILANU								
BRAZILSKI VOZNIK F1 (RUBENS, 1972)							3					RENJ		7
												SNOV ZA BRANJE, BERILO		
SLOVENSKI ŠPORTNI NOVINAR (STANE, 1931-1993)		8			DEL LETALA					PREBIVALEC OBČINE		10		
					IRSKI BRINOVEC, GIN									
TOM HANKS			ETIOPSKA ATLETINJA (BERHANE, 1973)						KOS SUKANCA				FRANCOSKI PESNIK IN PISATELJ (BLAISE, 1887-1961)	»BIČ BOŽIJK
			MESTO V FRANCIJI						NORVEŠKI SMUČARSKI TEKAČ (FRODE, 1972)					
GLAS, ZVOK Z DOLOČENO VIŠINO				ŽIVKO MARUŠIČ	14			NASPROTJE LAZI		9				
				OČEN- JEVALKA VREDNOSTI				PISAN KONJ ALI GOVEDO						
ŠKOFJSKI SOJNI URADNIK	16				11				SKUPINA LJUDI S POSEBNO SVETOVALN O NALOGO				13	
									OČESNA BELOČNICA					
NAMERA, NAKLEP						HRVAŠKI OTOK				12	SLOVENSKI RISAR STEINBAHER			
						ERICH HECKEL					BRAZILSKI VOZNIK F1 (FELIPE, 1981)			
NALEZLJIVO VNUTJE KOŽE, ERIZIPEL				17	VOLNENA TKANINA					22		DECLILITER	21	
VULKAN NA JAPONSKEM OTOKU HONŠU (3778m)					OBLIKA MODER- NEGA JAZZA							MESTECE NA ZAHODU ROMUNIJE		
ITALIJANSKI VOZNIK F1 (GIAN- CARLO, 1973)				24								RIMSKA BOGINJA JEZE		
												VRSTA ZAVORNEGA SISTEMA		
AVTO- MOBILSKA OZNAKA UZBEKI- STANA			LIDIJA OSTERC			CELJE			GLAVNO MESTO JEMNA					NOVA GORICA
			RECEPT			VOLTAMPER			OLIVER CROMWELL					
HRVAŠKI KOŠARKAR (ŽELJKO, 1953)	6							NEMŠKI VOZNIK F1 (NICO, 1985)						19
AFRIŠKA ANTILOPA, ČRNOPEKA ANTILOPA							18	ARGEN- TINSKI TENIŠKI IGRALEC (JOSE, 1982)						

TALUM ,dd,KIDRICEVO

TAVARNISKA CESTA 10 2325
KIDRICEVO,SLOVENIJA

MR.LAHKOTA PRIHODNOSTI

Kdo ga pozna ?

Delam varno. Uporabljam osebno varovalno opremo za zaščito glave, obraza in oči.

Služba varstva pri delu